

„A kultúra közösséget fejleszt”

Hoppál Péter a zenélés örömről, állami támogatásokról, TAO-ról és a zenekarok számáról



A kultúrát az egész élethez szükséges „tápanyagnak” tartja, a zene pedig különösen fontos terület a júniusban kinevezett államtitkár, Dr. Hoppál Péter számára. A korábban karnagyként, iskolaigazgatóként is tevékenykedő egyházzeneész sok energiát fektet abba, hogy a kormányzati döntéshozatalban hangsúlyos helyre kerüljön ez a terület.

Az Emberi Erőforrások Minisztériumának kultúráért felelős államtitkára szeretné, ha minél több fiatal megtapasztalná az aktív zenélés örömet, s céljai között szerepel, hogy minden gyermek évente egyszer eljusson színházba és koncertre. Fontosnak tartja, hogy megvizsgálják, hogyan javíthatnak a művészek helyzetén, ahogy azt is, találjanak megoldást, s a TAO kivezetése ne okozzon kultúrafinanszírozási problémát. Úgy látja, a jelenlegi kormányzat fontosnak tartja a színvonalas együttesek működését, amelyek mindegyike jelentős feladatot lát el, nagy közönséggel rendelkezik, így nem igazolható a mostanában időnként elhangzó felvetés, hogy túl sok lenne a zenekar...

I Egyházzeneész, karvezető. Milyennek látta gyakorló muzsikusként a hazai zenei világ színvonalát, problémáit, és most, szakpolitikusként hogyan vélekedik erről a területről? Mit tart a legégetőbb kérdésnek? Mi az, amit a következő években szeretne felépíteni?

– A zene területe különösen fontos számomra, a kultúra egésze pedig a teljes élethez szükséges „tápanyag”. Ezt szem előtt tartva határoztuk meg Balog Zoltán miniszter úrral a kulturális kormányzat irányát, amelynek legfőbb eleme a kulturális alapellátás megteremtése. Ez annyit jelent, hogy azok számára is hozzáférhetővé tesszük a kultúra értékeit, akik eddig nem jutottak minőségi tartalmakhoz. Ami a zenét illeti: nem csupán a befogadás élményét, hanem az aktív zenélés örömet is minél több fiatalhoz szeretnénk eljuttatni. Fontos, hogy növelni tudjuk a kultúra indikátor szerepét és a társadalom kulturális komfortját.

Volt idő, amikor a rossz gazdasági helyzetre az volt az első reakció, hogy megszorítások kezdődtek a kulturális szférában. Mi azonban másként gondolkodunk. A kultúra javítja az egyén életminőségét, közösséget fejleszt és gazdasági tényező is egyben. Komoly energiákat fektetünk abba, hogy ez a tény – akárcsak Magyarország hírnevének öregbítése – ne csak a köztudatban, hanem a kormányzati döntéshozatalban is hangsúlyos helyre kerüljön.

I A pedagógusi életpályamodell bevezetésével 2018-ig folyamatosan tárgyal az olló a zenekari művész és a zeneiskolai pedagógusok bérszínvonalá között, ami már 2015-ben is több mint 50%-os bérkülönbséget jelent. Tekintetbe veszik-e ezt is, amikor a közalkalmazotti bértábla módosítása kerül sorra? Hogyan vélekedik arról a művészéletpálya-modellről, amelynek a tervezete a veszprémi tanácskozáson elhangzott?

– A felvetés ismert. A veszprémi konferenciával meg is kezdődött a párbeszéd a szakma, valamint a kormányzati szereplők között ennek átgondolására. Megjegyzem, a kérdés úgy keletkezett, hogy a pedagógusok bérét is ez a kormányzat emeli folyamatosan. Szükségesnek tartjuk annak megvizs-

gálását, hogyan segíthetünk a művészek helyzetén. Nulladik lépésként még az idén át kell tekinteni országosan a kulturális terület előadó-művészeti, közgyűteményi, közművelődési bérhelyzetét.

I Az előadó-művészeti törvény módosításakor a kritériumok közül sajnálatos módon kivették a fenntartói támogatást. (Korábban abhoz arányították a költségvetési támogatás legjelentősebb bányáját a zenei területen.) Ilyen módon a fenntartói támogatás mértéke kiszámíthatatlanná vált, számos esetben annyival csökkentették, amennyivel nőtt a központi támogatás. Ez néhány zenekart rendkívül nehéz helyzetbe hozott, amit tovább súlyosbított a pedagógus pálya elszívó ereje. Van terv mindennek a kivédésére?

– Szakfőosztályaink foglalkoznak a problémával: megkezdtük a szakmai egyeztetéseket. A lehetséges módosítási javaslatok kidolgozása előtt azonban látnunk kell a költségvetési mozgásteret. Meg kell vizsgálni a több lábon álló finanszírozás – állami költségvetés, önkormányzati támogatás, saját bevételek, TAO, EU-s finanszírozás, egyéb lehetőségek – jövőbeni változásainak hatásait.

I Milyen elképzelések vannak a TAO-val kapcsolatban? Amennyiben ebben a formájában megszűnne, számíthatnak a szimfonikus zenekarok az elmaradó bevételeik kompenzálására? Milyen formában történe ez?

– A TAO kivezetése nem okozhat kultúrafinanszírozási problémát. 2015. decemberéig működik a három éves rendszer. Megkezdtük az egyeztetéseket arról, hogyan tudjuk elérni, hogy bármilyen formában is, de 2016-tól is hozzájusson a szakterület a bevált forrásaihoz.

I Sokan mondják, hogy Magyarország egyik legfontosabb turisztikai vonzereje (a gyógyvizeken és a látnivalókon kívül) az óriási kulturális, azon belül is a nyelvi korlátok nélküli (!), zenei kínálat. Országunkkal kapcsolatban „nagybatalmi” jelző a sportot, illetve a zenét illetően hangzik el leggyakrabban. Közismert,

hogy ehhez szükséges az a háttér és struktúra, amely évtizedek alatt alakult ki, beleértve a zeneoktatást, a zenekarokat és kórusokat. Ugyanakkor politikusok körében gyakran hangzik el: túl sok a zenekar. Erről mi a véleménye?

– Jelenleg a minősítést kért zeneművészeti szervezetek között 7 nemzeti minősítésű zenekar és 2 nemzeti minősítésű énekkar, 8 kiemelt minősítésű zenekar és 3 kiemelt minősítésű énekkar van. Ezek az együttesek normatív úton jutnak támogatáshoz. Látható tehát, hogy a jelenlegi kormányzat fontosnak tartja a színvonalas együttesek működését. Mindegyikükre igaz, hogy kiemelkedő szerepet játszanak nemcsak székhelyük, hanem egy nagyobb régió, az ország vagy akár más nemzetek kulturális életében. Így fenntartásuk, támogatásuk túlmutat egy szűkebb

környezet érdekein, és segíti a tágabb horizontú, nagyvárosaink felzárkózását célzó programot. Mivel koncertjeiket igen sokan látogatják, nem igazolható az az állítás, hogy túl sok lenne a zenekar.

■ Milyen szerepet szánnak a Filharmóniának és – amennyiben a kormányzat szerint is fontos küldetése van – milyen mértékben támogatja mindezt az állam?

– A Filharmónia Magyarország Nonprofit Kft. elődei olyan közhasznú feladatok ellátására jöttek létre (ifjúsági koncertek szervezése, kortárs zenei művek bemutatása, fiatal tehetségek foglalkoztatása, új helyszínek felkutatása és új közönség szervezése), amelyeket az állam küldetésének tekint. A Filharmónia programjai a legkisebb településen is képesek színvonalas, változatos for-

mában kiegészíteni a gyermekek, fiatalok művészeti nevelését. A felnőtt közönségnek szervezett hangversenyek lehetővé teszik, hogy a vidéken élő koncertlátogatók megfelelő kínálathoz jussanak. A Filharmónia szervezésében érkeznek a hazai és külföldi vezető zenekarok, kisebb együttesek, világ-hírű szólisták a vidéki városokba – megfizethető áron. Az Nkft. által szervezett zenei fesztiválok a nemzetközi zenei életben számon tartott, kiemelkedően rangos rendezvények. (Ezek közé tartozik a Szombathelyi Nemzetközi Bartók Béla Szeminárium és Fesztivál, a Soproni Régi Zenei Napok, a Budapesti Nemzetközi Zenei Versenyek – szeptemberben például a Pablo Casals Nemzetközi Csellóversenyt rendezték meg).

■ A szimfonikus zenekarok rendkívül nagy energiát fektetnek abba, hogy minden ifjúsági korosztály számára ismeretterjesztő hangversenyeket vagy interaktív programokat kínáljanak. Ugyanakkor nem mondható általános gyakorlatnak, hogy a diákokat évente legalább egyszer az iskola vigye hangversenyre, miközben ismert a probléma az általános oktatási intézményeken belüli énekoktatás hiányait és minőségét illetően. Mi lenne Ön szerint a megoldás, hogy – akár a tanterv keretében – a diákok hangversenyekre is eljuthassanak?

– Nagy örömmel támogatjuk a gyerekeknek, fiataloknak szóló programokat. A kulturális alapellátás egyik kiemelt célcsoportja ők. Célunk, hogy minden gyermek jusson el évente egyszer színházba és koncertre. A Filharmónia ez évben 240 000 gyermeknek nyújt minőségi kulturális találkozási lehetőséget országshatáron, az Erkel Színház „operakaland” programjában idén 80 000 (nagy rész vidéki) gyermek részesült. De nemzeti és kiemelt besorolású szimfonikus zenekaraink is folyamatosan szerveznek ifjúsági- és gyermekprogramokat. Legutóbb Káel Csabával, a Művészetek Palotája vezérigazgatójával beszélünk arról, a minőségi kultúrát már kicsi gyerekkorban – ha nem túlzás, a pocakban növekedés időszakában – az élet elmaradhatatlan részévé kell tenni. Kodály szerint a művészeti nevelést a születés előtt kilenc hónappal kell kezdeni...

Büszke vagyok arra, hogy kulturális intézményeink ifjúsági és gyerekprogramjain közel félmillió gyermek vesz részt évente, s ezt a számot folyamatosan bővítjük. Ha ezzel az egész napos iskola kereteinek kitöltését segíthetnénk, külön örülnék. Mi ezt az irányt folytatjuk.

R. Zs.

EMMI hírek:

Az kulturális államtitkárságának büdzséje 1,1 milliárd forinttal nő 2015-ben közölte Hoppál Péter, az Emberi Erőforrások Minisztériumának kultúráért felelős államtitkára.

Intézményfenntartásra az államtitkárság az idei 24,6 milliárd helyett 2015-ben 25,25 milliárd forintot költ, fejezeti támogatásokra pedig 17 milliárd helyett 17,46 milliárd forint jut, így az államtitkárság költségvetése 41,6 milliárdról 42,7 milliárd forintra emelkedik.

Ebben az összegben nincsenek benne a más tárcák soraiban szereplő kulturális kiadások, a Belügyminisztérium büdzséjéből az önkormányzatoknak utalt kulturális normatíva például 1,2 milliárd forinttal nő.

Az államtitkár szerint három fő célkitűzést követve állították össze a büdzsét, melynek egyaránt szolgálnia kell a kulturális intézményrendszer fenntartását és hatékonyságának biztosítását, a kormány társadalompolitikájához való kapcsolódást, valamint a kultúra összekapcsolását más szektorokkal, a gazdaság más területeivel.

A fejezeti támogatások közül Hoppál Péter kiemelte a Zeneakadémia koncertszervezési feladataira szánt 800 millió forintot, míg a WOMEX (World Music Expo) magyarországi megrendezését a kormány 387 millió támogatja, az Europa Cantat kórusfesztivál magyarországi megrendezésére pedig 150 millió forintos támogatást rendelt, ebből a rendezvény jövőre a még fennmaradó 110 millió forintot fogja megkapni. A Magyar Állami Operaháznak 1,8 milliárd, a Hagyományok Házána 150 millió, a Magyar Nemzeti Múzeumnak 100 millió, míg az Operettszínháznak 80 millió forinttal nő a költségvetési támogatása. A kulturális államtitkársághoz került Design Terminál az idei 600 millió forintos költségvetéssel szerepel a

2015-ös büdzsében is – közölte az államtitkár, hozzátéve: ezt az összeget még szeretnénk módosítókkal növelni. Hoppál Péter hangsúlyozta a kulturális közösségfejlesztés, a kulturális alapellátás fejlesztésének fontosságát.

Elmondása szerint újdonságként a jövő évi költségvetés meghatározza a települési önkormányzatoknak adható kulturális normatív támogatás minimumösszegét, így a legkisebb település is legalább 1,2 millió forintos kulturális normatívához jut jövőre. Ennek köszönhetően 1790 településen fog növekedni a kulturális normatíva, ami összesen 1,2 milliárdos többletet jelent.

Az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP) keretében 21 milliárd forint összértékben 10 kulturális témájú projekt indulhat 2015-ben EU-s forrásokból – jelentette be Hoppál Péter, aki emlékeztetett arra is, hogy az elmúlt négy évben jelentősen fejlődött a kulturális infrastruktúra: Budapesten felépült vagy megújult például a Zeneakadémia, a Pesti Vigadó, a Budapest Music Center, a Várkert Bazár, a Honvéd Főparancsnokság és az Erkel Színház. (MTI)

Több ponton módosult a minősített előadóművészeti szervezetek köre az Emberi Erőforrások Minisztériumának kiadott, 2015. január 1-jén hatályba lépő rendelete szerint.

Az Orfeo Zenekar és a Purcell Kórus is elvesztette kiemelt minősítését. A Szent Efrém Férfikar is kikerült a minősített előadóművészeti szervezetek köréből. Ugyancsak kikerült a kiemelt minősítésű szervezetek köréből a Concerto Budapest volt fenntartója, a Zenei Alapítvány, ez azonban technikai jellegű változás.

A Budapesti Operettszínházat a magyar állammal közszolgáltatási szerződést kötött szervezetek köréből az állami fenntartású szervezetek közé sorolták.